

Enheten för ekonomi, planering och anskaffning
Tomas Jonsson, 010-730 99 27

Regeringen
Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Arbetsmiljöverkets budgetunderlag för åren 2021-2023

Arbetsmiljöverket överlämnar härmed budgetunderlag för räkenskapsåren 2021 - 2023. Utgångspunkten för beräkningarna är regleringsbrevet för år 2020 och myndighetens tilldelade anslag för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv för anslaget 2:1.

Motiven redovisas i **bilaga 1**.

Förslag till finansiering med mera återfinns i **bilaga 2**.

Hemställan

Med stöd av vad som anförs i budgetunderlaget hemställer AV

- att regeringen godkänner den föreslagna finansieringen av verksamheten för de närmaste tre räkenskapsåren,
- att regeringen godkänner den föreslagna nivåhöjningen av förvaltningsanslaget 2:1 ap 1 med 30 000 000 kr för år 2021,
- att regeringen ger AV ett bemyndigande med 20 000 000 kronor på ramanslagets anslagspost 2:6, ap 1, medel för regional skyddsombudsverksamhet,
- att regeringen fastställer låneramen till 54 800 000 kronor för år 2021,
- att regeringen bestämmer anslagskrediten för år 2021 till 3 procent av anslaget,
- att regeringen bestämmer AV:s räntekontokredit till 60 000 000 kronor.

Beslut

Detta beslut har fattats av generaldirektör Erna Zelmin-Ekenhem. Ekonomichef Tomas Jonsson har varit föredragande. Övriga närvarande, avdelningschef Anna Fogelberg Wik.

Erna Zelmin-Ekenhem

Tomas Jonsson

Bilagor:

Bilaga 1. Motiv för Arbetsmiljöverkets ramanslag

Bilaga 2. Förslag till finansiering med tabeller samt utökad information om investeringar i budgetunderlaget.

Sändlista: Arbetsmarknadsdepartementet, Finansdepartementet, Ekonomistyrningsverket, Riksdagens utredningstjänst, Riksrevisionen och Statskontoret

Motiv för utökning av Arbetsmiljöverkets ramanslag från och med år 2021

Nuläge 2020

Arbetsmiljöstrategin är fortsatt vägledande liksom att vår tillsyn utgår ifrån arbetsmiljörisker och risker för att aktörer medvetet bryter mot regelverket

Regeringens arbetsmiljöstrategi för det moderna arbetslivet 2016-2020 (Skr. 2015/16:80) är fortsatt vägledande med sitt fokus på

- nollvision mot dödsolyckor och förebyggande av arbetsplatsolyckor,
- ett hållbart arbetsliv, och
- psykosocial arbetsmiljö.

Detsamma gäller även EU:s strategiska ramverk för hälsa och säkerhet 2014 – 2020¹.

År 2020 är sista året för såväl regeringens arbetsmiljöstrategi som EU:s ramverk. Den nya kommissionen har i sitt arbetsprogram² för 2020 lyft fram behovet av översyn av flera frågor som rör arbetsmiljöområdet. Kommissionen aviserar att arbetsmiljöstrategin ska ses över och att arbetsmiljöutmaningar i det nya arbetslivet ska adresseras, utöver de mer traditionella riskerna som t.ex. exponering för farliga ämnen och olycksrisker på arbetsplatsen. Även andra initiativ som berör arbetsmiljöområdet aviseras, som en ny europeisk jämställdhetsstrategi. Genom ELA (European Labour Authority) ska rättvisa arbetsvillkor och rättvis rörlighet för EU-medborgare som bor eller arbetar i ett annat EU-land säkras.

Inför Arbetsmiljöverkets bedömning och planering av verksamhet och resurser för åren 2021 och framåt är innehållet i den av regeringen aviserade nya arbetsmiljöstrategi ännu inte känd.

¹ EU Strategic Framework on Health and Safety at Work 2014-2020 (COM/2014/332, June 2014).

² Communication from the commission to the european parliament, the council, the european economic and social committee and the committee of the regions commission work programme 2020, Brussels, 29.1.2020 COM(2020) 37 final

Arbetsmiljöverket har i årsredovisningen för 2019³ beskrivit vår samlade verksamhet och resultaten inom de fyra kärnområdena analys, inspektion, kommunikation och regler.

Där framgår bland annat att vi lägger stort fokus och hög prioritet på nollvisionsarbetet mot dödsolyckor och allvarligare arbetsplatsolyckor, regeringsuppdraget om metodutveckling för myndighetsgemensam kontroll för att motverka fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet samt arbetet med organisatorisk och social arbetsmiljö. Även arbetet med att modernisera vårt regelverk (våra föreskrifter) är och har varit högt prioriterat.

Förutom att dessa prioriteringar ligger väl i linje med regeringens nuvarande arbetsmiljöstrategi så ligger de klart och tydligt inom ramen för vårt grunduppdrag så som det beskrivs i förordningen (2007:913) med instruktion för Arbetsmiljöverket. Vi ska i vår tillsyn fokusera på att arbetsmiljö- och arbetstidslagstiftningen följs och planera tillsynen främst med utgångspunkt i analyser av arbetsmiljörisker och risker för att aktörer medvetet bryter mot regelverket. Ingen ska bli sjuk, skadas eller dö av sitt arbete. Ordning och reda på arbetsmarknaden kommer att vara utgångspunkten för det fortsatta arbetsmiljöarbetet.

Vårt uppdrag innehåller såväl proaktiva som reaktiva insatser. Sett över tid kan vi konstatera att inriktningen på arbetsmiljöpolitiken och vårt uppdrag går mot att vi ska stärka de reaktiva insatserna. Vi förväntas bland annat intensifiera arbetet mot arbetslivskriminalitet och ha en effektiv ordning när det gäller att hantera tips och anmälningar. Utöver det förväntas antalet inspektioner bli fler. Vi ser också att regeringen tydligare än tidigare lyft fram ansvaret hos parterna på arbetsmarknaden, inte minst det gällande det förebyggande lokala systematiska arbetsmiljöarbetet. Regeringen har nyligen lämnat en lagrådsremiss till Lagrådet med bl.a. förslag om utökad tillträdesrätt för regionala skyddsombud till arbetsplatser som inte har fackligt organiserade medlemmar. I vad mån en sådan utökad tillträdesrätt får betydelse för vårt uppdrag återstår att se.

I vår planering av innevarande och kommande år utgår vi från de av riksdagen fastlagda politiska målen för arbetslivspolitik⁴: en arbetsmiljö som

- förebygger ohälsa olycksfall,
- motverkar att människor utestängs från arbetet,
- tar hänsyn till människors olika förutsättningar, och
- bidrar till utvecklingen av både individer och verksamhet. Till detta kan läggas målet i regeringens arbetsmiljöstrategi som är att förebygga ohälsa och olycksfall samt motverka att människor lämnar arbetslivet i förtid.

Arbetsmiljöverkets uppdrag, prioriteringar och resurser åren 2021 och framåt kommer sannolikt att påverkas av regeringens ambitioner och prioriteringar i den kommande nya arbetsmiljöstrategin. Detsamma gäller utformningen av det fortsatta arbetet mot arbetslivskriminaliteten. Tills vi vet mer om regeringens kommande planer och ambitioner utgår vi ifrån de prioriteringar som tar utgångspunkt i den nuvarande arbetsmiljöstrategin, myndighetens strategiska

³ Dnr 2020/011185

⁴ Prop. 2019/20:1 utg.omr. 14 s. 70.

verksamhetsplan som bygger på arbetsmiljöstrategin och vårt grunduppdrag enligt vår instruktion.

Vi har ett ökat fokus på myndighetsgemensamma kontroller och arbetslivskriminalitet

Inför planeringen av verksamheten 2021 och framåt har vi har noterat att regeringen i olika sammanhang gett uttryck för att det behövs ett både djupare och bredare samarbete mellan olika aktörer för att upptäcka och lagföra dem som inom arbetslivet medvetet bryter mot samhällets regler.

Vi har också noterat att företrädare för regeringen allt oftare talar om arbetslivskriminalitet i stället för osund/sund konkurrens. Regeringen har nu också gett en bokstavsutredare i uppdrag att biträda arbetsmarknadsdepartementet med uppföljning och analys av arbetet med myndighetsgemensamma kontroller mot fusk, regelöverträdelse och brottslighet i arbetslivet. Utredaren ska även lämna eventuella förslag på insatser inom området och vad som krävs för att arbetet mot fusk, regelöverträdelse och brottslighet i arbetslivet ska vara effektivt och ändamålsenligt. Det ingår i uppdraget att i samråd med myndigheter kartlägga och analysera i vilka situationer dessa svårigheter aktualiseras och vilken information som behöver utbytas för en effektiv och ändamålsenlig kontrollverksamhet samt om detta kräver ytterligare åtgärder. Utöver det ingår det att undersöka förutsättningarna för digitalt informationsutbyte samt myndighetsgemensam tipsingång. Även frågan om vilken roll tjänstekort kan ha vid arbetsplatskontroller ska analyseras och behov av åtgärder övervägas.

Sammantaget tolkar vi detta, liksom att vi i budgetpropositionen för 2020 fick en viss anslagshöjning att använda till att bland annat motverka fusk, regelöverträdelse och brottslighet i arbetet, som uttryck för en förväntan om en ambitionshöjning.

Sedan 2017 har Arbetsmiljöverket och sju andra myndigheter⁵ haft regeringens uppdrag att under åren 2018-2020 genomföra myndighetsgemensamma kontroller i arbetslivet och utveckla metoder för att få myndighetssamverkan så effektiv som möjligt mot fusk, regelöverträdelse och brottslighet i arbetslivet. I slutet av januari lämnade de åtta myndigheterna en gemensam lägesrapport⁶ över arbetet 2019. Det myndighetsgemensamma arbetet har utvecklats mycket väl under åren och vi ser tillsammans med de övriga myndigheterna som omfattas av regeringsuppdraget att gemensamma insatser ger större effekt än om var och en myndighet arbetar utifrån sitt eget uppdrag.

År 2020 är sista året för regeringsuppdraget. I Arbetsmiljöverkets planering av verksamheten och resurserna för åren 2021 och framåt utgår myndigheten från att arbetet mot arbetslivskriminalitet kommer att ha fortsatt politiskt hög prioritet vara en viktig del av vårt uppdrag.

I avsnittet nedan om Myndighetens anslag 2021-2023 utvecklar vi nyttan av, och vad vi kan åstadkomma med, utökade resurser i denna del.

⁵ Dnr A2017/02422/ARM

⁶ Lägesrapport 2019 för det myndighetsgemensamma arbetet mot fusk, regelöverträdelse och annan brottslighet i arbetslivet

Vi har ett ökat fokus på nollvisionsarbetet mot dödsolyckor och allvarigare olyckor i arbetslivet

Under 2019 kom frågan om antalet dödsolyckor i arbetslivet i särskilt fokus. I början av året beslutade Arbetsmiljöverket om en strategi⁷ för det egna nollvisionsarbetet. En viktig del i nollvisionsarbetet handlar enligt vår erfarenhet om hur man ute på arbetsplatserna ser på säkerhetsfrågorna och hur man där får till ändrade beteenden och attityder – det vi i dagligt tal kallar säkerhetskultur.

Dåvarande arbetsmarknadsminister Ylva Johansson tog under förra året ett initiativ till bildandet av en statsrådsgrupp för att tydligt markera att dödsfall i arbetet är helt oacceptabelt⁸. Flera av de berörda statsråden har därefter kallat berörda myndigheter och representanter för arbetsmarknadens parter i några av de branscher som är värst drabbade av dödsolyckor till samtal om dödsolyckor i arbetslivet.

Arbetsmiljöverket fick 2019 regeringens uppdrag⁹ att analysera bakomliggande orsaker till de dödsolyckor som inträffat under 2018 och första halvan av 2019. Vi har i samband med årsredovisningen för 2019 avrapporterat uppdraget¹⁰ till regeringen.

Arbetsmiljöverkets bidrag i arbetet mot en nollvision är bland annat att genomföra inspektioner av arbetsplatser där riskerna för allvarliga olyckor är som störst. Vi kommer dock aldrig att kunna inspektera bort alla risker, inte ens majoriteten av dem, utan vårt arbete med att analysera bakomliggande orsaker och att informera om både våra regler och resultatet av våra inspektioner i syfte att öka både motivation och kunskap om hur systematiskt arbetsmiljöarbete ska bedrivas måste fortsätta och utvecklas. Nollvisionsarbetet kräver insatser från myndighetens samtliga kärnverksamheter. Även samarbetet med parterna och deras kunskapsorganisationer är centralt. Vårt arbete med att, genom en ny struktur för våra föreskrifter, förtydliga ansvar och risker bidrar också till att det ska bli lättare att se vad som gäller i arbetsmiljöarbetet.

I avsnittet Myndighetens anslag 2021-2023 utvecklar vi nyttan av, och vad vi kan åstadkomma med, utökade resurser i denna del.

Myndighetens anslagsmedel 2021 - 2023

Allmänt

Arbetsmiljöverket har uppfattat att vi i stort sett nu har den resursnivå som regeringen bedömer krävs för att vi ska kunna genomföra vårt uppdrag. Av budgetpropositionen för 2020 kan vi utläsa att regeringen i nuläget inte har för avsikt att tillföra oss några ytterligare medel de kommande åren. Om den nya arbetsmiljöstrategin eller det fortsatta arbetet mot arbetslivskriminalitet kommer att medföra ytterligare uppdrag och/eller resurser till myndigheten återstår att

⁷ Dnr 2018/059738-2

⁸ <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2019/03/sex-ministrar-tar-gemensamt-initiativ-for-att-bekampa-dodsolyckor-i-arbetslivet/>

⁹ Dnr A2019/01198/ARM

¹⁰ Dnr 2019/037768-1

se. För vår planering och dimensionering av verksamheten är en fortsatt nära dialog med Arbetsmarknadsdepartementet viktig.

Mot denna bakgrund har Arbetsmiljöverket i frågan om myndighetens anslagsmedel de kommande åren valt att fokusera på vilken nytta (samhällsnytta) ytterligare resurser kan ge för arbetet mot arbetslivskriminalitet, arbetet med utstationeringsfrågor och det vidare arbetet med en nollvision mot dödsolyckor och allvarliga arbetsplatsolyckor. Vi utvecklar detta nedan.

Övriga prioriteringar som vi avser att göra, bl.a. när det gäller arbetet med organisatorisk och social arbetsmiljö, kommer att hanteras inom befintlig anslagsram, vilket förutsätter att nuvarande anslagsram för kommande år inte sänks.

Nyttan av utökade anslagsmedel för att stärka arbetet med myndighetsgemensam kontroll (arbetslivskriminalitet)

En av prioriteringarna i regeringens arbetsmiljöstrategi för det moderna arbetslivet 2016 - 2020 är att färre företag medvetet ska bryta mot arbetsmiljölagstiftningen för att få konkurrensfördelar gentemot seriösa företag. Den 1 januari 2019 bildades inom Arbetsmiljöverket en ny avdelning för myndighetsgemensam kontroll i Mölndal. Till detta arbete kopplades även arbetet med utstationering med mera. Arbetet med marknadskontroll har också nära koppling till detta arbete.

Innevarande år är sista året på det regeringsuppdrag om metodutveckling för att motverka fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet som Arbetsmiljöverket samordnat. Som sagts tidigare så vet vi ännu inte hur regeringen ser på det fortsatta arbetet mot arbetslivskriminaliteten. Än mindre vilken roll regeringen ser att Arbetsmiljöverket kommer att ha i detta. Även utan ett förnyat regeringsuppdrag bedömer vi att det samarbete som tagit form mellan flera myndigheter lagt en god grund för det fortsatta arbetet. Detta har också beskrivits i den lägesrapport som vi åtta myndigheter tillsammans tagit fram och som bifogas 2019 års åiterrapportering av regeringsuppdraget. Genom ständiga förbättringar av metoder, arbetsätt och arbetsformer, samt en än mer fördjupad samverkan ser vi stora möjligheter att åstadkomma en ännu större samhällsnytta. Det arbete som vi gör själva och tillsammans med andra myndigheter ger mervärde, inte bara genom att stoppa icke acceptabla fenomen på den svenska arbetsmarknaden. Arbetet sänder också tydliga signaler om att regeringen tar krafttag för att åstadkomma en konkurrens på lika villkor och att seriösa företag inte ska slås ut på grund av oseriösa aktörer. Utöver det leder arbetet till positiva effekter för statskassan. Ju fler som verkar inom lagens ramar och gör rätt för sig, desto större möjligheter för en fortsatt tryggad välfärd.

Arbetet mot arbetslivskriminaliteten är dock resurskrävande sett till själva insatserna som ofta, både sett till säkerhet och komplexitet, kräver att vi vid våra kontroller opererar med flera inspektörer. Utöver det är det resurskrävande att utveckla och vidmakthålla kunskaper om bland annat arbetsmetodik och säkerhet – ett arbete som ständigt behöver fortgå. Det krävs också en ökad resursåtgång för samordning såväl på nationell som regional nivå samt för det analysarbete som behöver genomföras för att vi, som enskild myndighet och

tillsammans med övriga myndigheter, ska kunna göra ett så bra urval av arbetsställen som möjligt.

Arbetsmiljöverket kan dessutom konstatera att det idag är relativt vanligt att den organiserade brottsligheten driver hela eller delar av sin verksamhet i bolagsform och inte sällan med anställda. Därför ingår Arbetsmiljöverket tillsammans med ett flertal andra myndigheter i det nätverk som är kopplat till regeringens satsning mot organiserad brottslighet, den så kallade OB-satsningen, som Polisen leder. Inom ramen för denna satsning medverkar vi årligen vid ett antal myndighetsgemensamma kontroller. Dessa kontroller är, i likhet med de som utförs inom ramen för regeringsuppdraget om metodutveckling, relativt resurskrävande

Arbetslivskriminaliteten kan heller inte isoleras i en svensk kontext, utan behöver också, inte minst beroende på EU-och EES-medborgares rätt att röra sig fritt inom Schengenområdet, ses i ett internationellt perspektiv. Allt hänger ihop i en helhet. Sverige är därför genom Arbetsmiljöverket delaktig och drivande i EU-forumet/plattformen mot odeklarerat arbete. Det odeklarerade arbetet, det vill säga arbete som inte deklarerats till ansvariga myndigheter men som är lagligt i övrigt, har negativa konsekvenser för såväl arbetstagarna och företagen som för regeringarna.

Ur det ekonomiska perspektivet är fenomenet direkt skadligt och uppgår enligt EU till ca 18 procent av unionens BNP. För arbetstagarna innebär odeklarerat arbete inte sällan bland annat dåliga arbetsvillkor och en sämre arbetsmiljö. För företag skapar det illojal konkurrens eftersom de företag som inte deklarerar sina arbetstagare får en orättvis fördel. Forumet/plattformens syfte är att genom ett förbättrat samarbete öka EU-ländernas kapacitet att förebygga, upptäcka och bekämpa odeklarerat arbete, samt att främja omvandlingen till deklarerat arbete. Inom ramen för detta driver dessutom de nordiska och vissa av de baltiska länderna ett EU-finansierat projekt som dels syftar till att genom ökad kunskap effektivare kunna motarbeta odeklarerat arbete, dels förstärka ländernas förmåga och vilja att samarbeta över gränserna. Projektet leds av Arbetsmiljöverket.

Forumet/plattformen mot odeklarerat arbete kommer från 2021 att integreras i den nya Europeiska arbetsmyndigheten (ELA), vars uppgift bland annat är att bistå medlemsstaterna och kommissionen i tillämpningen av unionens lagstiftning om arbetskraftens fria rörlighet och utövandet av tillsyn över efterlevnaden av den samt vid samordning av systemen för social trygghet i unionen. I ELA: s uppgifter ingår bland annat bekämpning av grå ekonomi och tillsyn över arbetsvillkoren för utstationerade arbetstagare. Sett ur Arbetsmiljöverkets perspektiv är ELA: s roll att främst relaterat till de arbetsrättsliga frågorna, men eftersom dessa frågor i många fall är tätt sammanflätade med arbetsmiljöfrågorna kan vi redan nu se att även frågor av arbetsmiljökaraktär behandlas. ELA: s uppgifter är nämligen också att säkra kvalitativ information till arbetstagare och arbetsgivare inom unionen, även inom arbetsmiljöområdet. Arbetsmarknadsdepartementet har uttryckt en önskan om att Arbetsmiljöverket, inom ramen för deltagandet som svensk representant i både plattformen samt ELA, ska värna om den nationella beslutsrätten men även bidra till att ELA: s arbete blir både ändamålsenligt och praktiskt inriktat för en effektiv samverkan och utbyten mellan medlemsländerna. För Arbetsmiljöverkets del innebär det

bland annat att tillföra resurser både vad gäller inspektion och kommunikation till föreslagna utbyten med Sverige.

Sammantaget kan vi konstatera att våra aktiviteter på EU-nivå för att motverka fusk, regelöverträdelse och brottslighet i arbetslivet är mycket viktig och tillför ett väsentligt mervärde såväl för Sverige som för de övriga länderna i det europeiska samarbetet. Vår bedömning är dessutom att det internationella arbetet, och då särskilt EU-/EES-samarbetet kommer att vara fortsatt mycket viktigt och snarare ökande i omfattning än avtagande, vilket innebär att våra resurser behöver öka i motsvarande mängd.

Under de år som regeringsuppdraget pågått har Arbetsmiljöverket tilldelats extra medel om 3 mnkr per år. Det vore rimligt, även i det fall myndigheten inte framöver kommer att ha uppdraget att samordna, att åtminstone detta belopp permanentas. Medlen behövs dels för att fortsatt säkra tillgången till kompetenta inspektörer såväl för de myndighetsgemensamma kontrollerna som för våra egna, dels för att säkra EU-/EES-samarbetet samt utvecklingen och implementeringen av vårt urvalssystem, genom vilket vi kommer att få en högre träffsäkerhet i våra urval.

Som tidigare framgått gör vi bedömningen att inriktningen på arbetsmiljöpolicen och vårt uppdrag går mot att vi som myndighet ska stärka de reaktiva insatserna och intensivt arbeta mot arbetslivskriminalitet. Inom ramen för nuvarande anslagsnivå innebär ovanstående att vi under de kommande åren behöver prioritera ned de förebyggande insatserna inom ramen för verkets uppdrag. Även om arbetsmarknadens parter förväntas ta ett stort ansvar i denna del menar vi att våra förebyggande insatser är mycket betydelsefulla i det gemensamma arbetet att skapa och vidmakthålla en god arbetsmiljö och genom det förhindra att någon blir sjuk, skadas eller dör på grund av sitt arbete. Vi kan också se att kraven på ett strategiskt och operativt samarbete inom EU och internationellt för att motverka osund konkurrens och arbetslivskriminalitet har ökat. Vår bedömning är att denna utveckling generellt är ändamålsenlig, men kan konstatera att utvecklingen påverkar myndighetens manöverutrymme för nationella prioriteringar.

En utökad anslagsnivå inom området myndighetsgemensam kontroll om 15 mnkr under 2021, 20 mnkr under 2022 och 30 mnkr under 2023, där 3 mnkr för var och ett av dessa år motsvarar det belopp vi till och med 2020 disponerade för metodutvecklingsuppdraget, skulle ge oss ökade möjligheter att

- rekrytera, vidmakthålla och utveckla den särskilda kompetens som krävs för att genom kontroller motverka de på arbetsmarknaden oacceptabla fenomenen,
- förstärka vår analysförmåga och genom det bli än mer träffsäkra i våra urval,
- tillsammans med berörda myndigheter vidareutveckla och förädla de metoder som utvecklats inom metodutvecklingsuppdraget,
- utveckla metoder/arbetssätt/arbetsformer som leder till en ökad regelbrottsnivå hos de företag som enligt lägesrapporten betraktas som riskbranscher, och

- vidmakthålla den nuvarande volymen avseende våra förebyggande insatser.

Nyttan av utökade anslagsmedel för att utveckla arbetet med utstationering

Även utstationeringsfrågorna kopplar mot vårt arbete med att motverka fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet.

Den 30 juli 2020 förväntas ändringar i utstationeringslagen (1999:678) träda i kraft. Detta som en konsekvens av implementeringen av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/957 av den 28 juni 2018 om ändring av direktiv 96/71/EG om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster, det så kallade ändringsdirektivet.

Med utgångspunkt i vad som framgår av direktivet gör vi bedömningen att

- antalet uppgifter i utstationeringsregistret som via fysiska kontroller och registerkontroller ska granskas ökar,
- antalet bestämmelser i utstationeringslagen som förenas med sanktionsavgift sannolikt kommer att öka,
- behovet av utbyte av information med arbetsmarknadens parter troligen kommer att öka, och
- behovet av stöd och vägledning i tillämpningen av regelförändringarna sannolikt kommer att öka.

Sammantaget gör vi bedömningen utifrån ovanstående att handläggningen av utstationeringsärenden kommer att bli mer komplex och tidskrävande. Vi kan också genom vår statistik konstatera att antalet utstationeringar har ökat över tid.

Eftersom kontrollerna (både fysiska och registerkontroller) såväl ur ett nationellt som europeiskt perspektiv bedöms mycket viktiga är vår ambition att antalet ska öka i åtminstone samma takt som antalet utstationeringar. Det innebär att vi, sett i kontexten ovan, riskerar att med nuvarande resurser närma oss en situation när vi inte längre har tillräcklig kapacitet för en utökning av antalet kontroller och en skyndsam handläggning av de ärenden som blir påföljden av påträffade brott mot regelverket. Detta kan leda till att vi tvingas bygga ärendebalanser, det vill säga till en situation där inflödet av ärenden är större än vad vi med nuvarande resurser kan hantera. Vi vill så långt som möjligt undvika att en sådan situation uppstår, bland annat på grund av att det av förvaltningslagen (2017:900) framgår att ett ärende ska handläggas så snabbt som möjligt. Störst effekter hos de arbetsgivare som bryter mot regelverket torde dessutom uppstå om tiden mellan regelförseelsen och konsekvenserna av förseelsen är så kort som möjligt.

Utstationeringsfrågorna sträcker sig av naturliga anledningar dessutom förbi Sveriges gränser och ut på den internationella arenan. Av detta skäl behöver Sverige och Arbetsmiljöverket även fortsatt vara mycket aktiva såväl i EU-arbetet som i utbytet med enskilda länder inom unionen. Detta arbete har sedan några år intensifierats och kommer sannolikt de kommande åren, utifrån de signaler vi fångat genom vår medverkan i bland annat EU-projektet om utstationering, Eurodetachment, att behöva intensifieras ytterligare. Samma signaler ser vi även när det gäller ländernas nyttjande av EU:s informationssystem för den inre marknaden, IMI.

Ett utökad anslag om 3 mnkr årligen från 2021 skulle ge oss ökade möjligheter att

- genom rekryteringar skapa förutsättningar för en utökad, skyndsam och rättssäker kontroll och handläggning av utstationeringsärenden,
- en fortsatt och intensifierad medverkan i EU-arbetet, och
- ett fortsatt och intensifierat utbyte mellan enskilda länder inom unionen.

Nyttan av utökade anslagsmedel för kommunikation kring nollvision och kunskapslyft när det gäller arbetsrelaterade dödsfall och dess bakomliggande orsaker

För att uppnå vår nollvision för arbetsrelaterade dödsfall behöver vi i Sverige

- stävja arbetslivskriminaliteten,
- se till att det finns ett systematiskt arbetsmiljöarbete och stark säkerhetskultur på landets arbetsplatser och
- ge vägledning till dem som aktivt söker kunskap för att göra rätt.

Arbetsmiljöverket kan bidra i alla dessa avseenden.

Insatser för att stärka arbetet med säkerhetskultur på arbetsplatserna

En viktig del i arbetet med säkerhetskultur på svenska arbetsplatser handlar om kunskaper. En annan, och avgörande, del handlar om attityder och beteenden och hur man arbetar med det på arbetsplatserna. För att stödja arbetsgivare i arbetet med säkerhetskulturen har vi utvecklat stöd- och informationsmaterial om vikten av ett systematiskt arbetsmiljöarbete och riskbedömningar. Vi fokuserar på vägledning till dem som söker kunskap. Det ska vara lätt att göra rätt, och Arbetsmiljöverket vill ge dem som strävar efter en god arbetsmiljö olika verktyg för att lyckas. Det är viktigt för oss att inte tappa den målgrupp som vill göra rätt och behöver stöd, men där ett riskbaserat urval gör att vi normalt inte ska inspektera.

Vi skulle kunna nå mycket längre om vi kunde sprida information på ett betydligt bredare och mer långsiktigt sätt än i dag. Se förslag nedan, under rubriken: Kraftfull och långsiktig kommunikationsinsats i flera steg för att skapa uppmärksamhet, höja kunskapsnivån, öka engagemanget och förändra beteenden på svenska arbetsplatser.

I samband med den pågående regelöversynen kommer vi att utveckla behovsanpassade vägledningar av olika slag. Principen "digitalt först" är då en självklar utgångspunkt. Vi vill förbättra, utveckla och öka tillgängligheten hos våra webbplatser, digitala stöd och mobila applikationer så att alla i samhället kan ta del av informationen. Vår målsättning är att dela med oss av aktuell fakta och kunskap, forskning och erfarenhet, och att den vägledning vi ger blir tillgänglig och relevant utifrån användarens specifika situation och behov. Vi ska också göra vår kunskap tillgänglig och begriplig genom att beskriva exempel. Några konkreta exempel på tekniksatsningar som vi överväger är:

- Kunskapstester till arbetsgivare för att utvärdera sitt arbetsmiljöarbete
- Utifrån våra tidigare erfarenheter av virtual reality-filmer utveckla fler filmer som till exempel visar olika riskutsatta situationer

Vi ska använda information och analysera data för att få insikter och kunskap om vad vi behöver utveckla. I arbetet vill vi involvera arbetsmarknadens parter och andra aktörer på arbetsmiljöområdet. Vi vill i första hand använda metoden tjänstedesign, som också kallas behovsdriven utveckling. Det innebär att vi idag inte kan precisera exakt vilka verktyg vi vill utveckla. Vi vill i stället kunna arbeta med en utforskande metod där olika intressenter bidrar genom att beskriva sina behov. Vi bedömer att denna typ av utveckling ger resultat som är användbara och resurseffektiva. Arbetet kräver personer med kunskap om metoden, tid för att tillämpa den och tillgång till de intressenter vars behov ska vara styrande. I detta avseende vill vi inte vara beroende av konsulter utan utvecklar våra egna medarbetares kompetens. Samråd med arbetsmarknadens parter är en självklar utgångspunkt för dialogen med intressenterna.

En anslagsökning med 2 mnkr 2021 och därefter 3 mnkr årligen från 2022 skulle inom detta område dels tillåta oss att utveckla fler användbara verktyg för våra intressenter, dels göra det möjligt för oss att föra ut kunskap om dessa verktyg och annat stödmaterial genom olika kommunikationsinsatser.

Insatser för att lyfta kunskapen om bakomliggande orsaker till dödsolyckor

Redan i dag finns kunskap om de bakomliggande orsakerna till dödsolyckor, men den kunskapen tas inte alltid till vara och får inte alltid den uppmärksamhet och spridning som är önskvärd för att få förändringar till stånd.

Ett kunskapslyft om de bakomliggande orsakerna till dödsolyckor skulle kunna åstadkommas genom insatser för att sprida erfarenheter och förebyggande åtgärder utifrån de dödsolyckor som skett. I dag har Arbetsmiljöverket en mer pådrivande och samordnande roll men inte tillräckligt med egna resurser för att driva ett eget påverkansarbete. Samverkan med andra myndigheter och intressenter är ofta verkningsfullt och där finns fortfarande mycket att göra som exempelvis:

- Europeiska samarbeten med andra myndigheter för att skapa större datamängder och tydligare kunna motivera åtgärder, exempelvis finns det gemensam problematik runt rörliga arbeten och småföretag.
- Utökad samarbete med Trafikverk, Polis och Transportstyrelsen för att utreda arbetsrelaterade trafikolyckor.

En anslagsökning med 1 mnkr årligen från 2021 skulle säkerställa ett mer långsiktigt samverkansarbete att lyfta kunskaperna på nationell och europeisk nivå.

Kraftfull och långsiktig kommunikationsinsats i flera steg för att skapa uppmärksamhet, höja kunskapsnivån, öka engagemanget och förändra beteenden på svenska arbetsplatser

Det finns också ett mer samlat svar på de utmaningar som beskrivs ovan under rubrikerna "Insatser för att stärka arbetet med säkerhetskultur på

arbetsplatserna”, ”Insatser för att lyfta kunskapen om bakomliggande orsaker till dödsolyckor” och ”Insatser för att öka kunskapen om arbetsrelaterade dödsfall”.

Vi ser ett behov av en kraftfull och flerårig kommunikationssatsning – kopplat till en nollvision – som skär över olika delar; från säkerhetskultur på arbetsplatser för att förebygga dödsolyckor och arbetsplatsolyckor, till ett kunskapslyft kring bakomliggande orsaker till dödsolyckor, fokus på attityder och beteenden på arbetsplatser och vikten av att långsiktigt förebygga arbetssjukdomar.

Kommunikationssatsningen skulle innehålla flera moment; att skapa uppmärksamhet, få människor att prata om arbetsmiljö, öka kunskaperna kring de risker som finns på våra arbetsplatser och slutligen skapa ett långsiktigt engagemang för en nollvision – *ingen ska bli sjuk, skadas eller dö av jobbet*. Det finns idag gott om bra verktyg, som både vi och arbetsmarknadens parter tagit fram. Vår erfarenhet är dock att det är inte brist på verktyg som är orsaken till att en person i veckan dör av sitt jobb, att flera tusen personer blir sjuka och över hundra tusen skadas varje år på svenska arbetsplatser.

Orsaken är att arbetsmiljöfrågorna inte är i tillräckligt fokus i människors medvetande – varken generellt eller på arbetsplatserna. Genom en bred och långsiktig kommunikationssatsning kring risker, riskbedömning och systematiskt arbetsmiljöarbete – kopplat till en nollvision - ser vi stora möjligheter att skapa uppmärksamhet, öka kunskapen om och intresset för säkerhetsfrågor och som en följd av det påverka beteenden på arbetsplatserna.

Vi har gjort det tidigare. Vår kraftfulla kampanj – med filmen Utmaningen – i samband med lanseringen av föreskrifterna om organisatorisk och social arbetsmiljö 2016 skapade stor uppmärksamhet kring arbetsrelaterad stress och psykosociala frågor. Kampanjen fick media att uppmärksamma ämnet, den fick enskilda människor att diskutera ämnet och den fick arbetsplatser att börja jobba med frågan. Kampanjen skapade helt enkelt ett stort tryck på arbetsgivarna och fick även arbetsmarknadens parter att ta fram egna material och verktyg.

Arbetsmiljöverket är en trovärdig avsändare för budskapet om en nollvision. Ett utökat anslag om 7 mnkr årligen från 2021 skulle ge oss möjligheter att långsiktigt skapa bestående förändringar.

Nyttan med att utveckla digitala stöd för att inspektera och informera effektivare

I mötet med de verksamheter som vi inspekterar bedömer vi att det finns goda möjligheter att öka effektivitet och kvalitet. Det handlar bland annat om hur arbetsgivare kan förbereda sig inför en inspektion, och därmed få möjlighet att själv vidta åtgärder för att förbättra arbetsmiljön utan vårt påpekande. Därför överväger vi möjligheten att utveckla simulerade inspektioner där arbetsgivare kan ”testinspektera” sin arbetsplats med hjälp av tex AI-teknik.

Vi skulle också kunna nå ut snabbare och bredare till de arbetsplatser som bryter mot kritiska regler, till exempel regler om fallskydd, genom inspektioner med hjälp av drönare eller andra tekniska hjälpmedel.

Vi bedömer att potentialen i att utveckla digitala stöd kopplade till våra inspektioner är stor och vi vill ta tillvara den genom att även på detta område använda metoden behovsdriven utveckling. Digital utveckling kräver relativt stora ekonomiska resurser initialt och vår bedömning är att rätt investeringar som görs på detta område kommer att leda till stor samhällsnytta. Ett ökat anslag skulle här göra det möjligt för oss att göra träffsäkra urval ifråga om vilka utvecklingsinsatser som bör göras, ge ekonomiskt utrymme att genomföra dem och att föra ut kunskap om vilka stöd som finns att använda.

Genom att utveckla olika former av digitala stöd har vi större möjlighet att nå fler arbetsgivare än vi kan nå med våra inspektörer.

En anslagsökning med 2 mnkr 2021 och därefter 8 mnkr årligen från 2022 skulle inom detta område tillåta oss att utveckla fler digitala lösningar som bidrar till att vi kan inspektera och informera mer effektivt.

Finansieringsöversikt

Arbetsmiljöverket (AV) föreslår följande finansiering för åren 2021-2023 i 2020 års prisnivå.

Tabell 1 Förslag till finansiering 2021-2023 (tkr)

Anslagspost	2019	2020	2021	2022	2023
	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv Anslag 2:1 Arbetsmiljöverket					
ap. 1 Förvaltningskostnader (ram)	636 888	658 593	658 593	658 593	658 593
ap. 1 Förvaltningskostnader Äskad anslagsförstärkning	0	0	30 000	42 000	52 000
ap. 2 Medel för regional skyddsombudsverksamhet (ram)	100 976	0	0	0	0
ap.3 Medel för metodutveckling av myndighetssamverkan (ram)	9 626	18 000	0	0	0
Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv Anslag 2:6 Regional skyddsombudsverksamhet					
ap. 1 Regional skyddsombudsverksamhet Arbetsmiljöverket (ram)	0	112 000	112 000	112 000	112 000
Avgiftsintäkter som disponeras, enligt den indelning regeringen beslutat; (den särskilda informationsverksamheten)	4 687	4 500	3 000	0	0
Övriga intäkter som disponeras, bidrag	3 093	1 600	1 000	1 000	1 000
Övriga intäkter som disponeras, övrigt	403	400	400	400	400
Avgiftsintäkter som redovisas mot inkomsttel enligt den indelning regeringen beslutat	0	0	0	0	0
Summa	755 673	795 093	804 993	813 993	823 993

Kommentar: I bilaga 1 motiverar vi föreslagen anslagsfinansiering.

Avgiftsbelagd verksamhet

Arbetsmiljöverkets avgiftsfinansierade verksamhet där vi disponerar intäkterna, delas enligt regleringsbrevet in i ett område, särskild informationsverksamhet. Där vi genomför ett arbete med att ta fram en ny digital lösning för hanteringen. Vilket kommer från 2020 minska våra intäkter pga. avveckling i nuvarande form. Avvecklingen har framskjutits något och därmed kommer Arbetsmiljöverket i begränsad omfattning fortsätta verksamheten i nuvarande form även under 2020 och 2021.

Tabell 2 Avgiftsfinansierad verksamhet 2019-2023

Avgiftsfinansierad verksamhet	2019 Utfall	2020 Prognos	2021 Beräknat	2022 Beräknat	2023 Beräknat
Resultat från föregående år	3	3	0	0	0
Avgiftsintäkter som disponeras	4 687	4 500	3 000	0	0
Kostnader för avgiftsintäkter	4 687	4 503	3 000	0	0
Akkumulerat resultat	3	0	0	0	0

Anläggningstillgångar

I tabellen nedan anges Arbetsmiljöverkets totala investeringsbehov i anläggningstillgångar. AV:s immateriella investeringar består framförallt av utveckling av system, en kompletterande metod i vår inspektionsverksamhet - automatiserat urvalsstöd och stöd till marknadskontroll. De materiella investeringar avser främst anläggningstillgångar för kommande flytt år 2020 samt större inköp av datorer år 2022.

Tabell 3 Verksamhetsinvesteringar

(tkr)	2019 Utfall	2020 Prognos	2021 Beräkn.	2022 Beräkn.	2023 Beräkn.
Immateriella investeringar					
Datasystem, rättigheter m.m.	1 742	4 625	10 800	3 600	3 600
Materiella investeringar					
Maskiner, inventarier och installationer m.m.	13 169	20 166	9 500	16 000	7 500
Byggnader, mark och annan fast egendom	0	0	0	0	0
Övriga verksamhetsinvesteringar	0	0	0	0	0
Summa verksamhetsinvesteringar	14 911	24 791	20 300	19 600	11 100
Finansiering					
Lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen)	14 911	24 791	20 300	19 600	11 100
Bidrag (2 kap. 3 § kapitalförsörjningsförordningen)					
Finansiell leasing (2 kap. 5 § kapitalförsörjningsförordningen)					
Anslag (efter medgivande av regeringen)					
Summa finansiering	14 911	24 791	20 300	19 600	11 100

Kommentar: Jämfört med föregående års budgetunderlag har vi beslutat att genomföra vår framtagna lokalförsörjningsstrategi, vilket ska leda till minskade lokalkostnader och till att börja med en viss investeringsnivåökning från 2020. Huvudkontoret kommer att flytta november 2020. Tidigare plan var under 2021.

Tabell 4 Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar

(tkr)	2019 Utfall	2020 Prognos	2021 Beräkn.	2022 Beräkn.	2023 Beräkn.
IB lån i Riksgäldskontoret	24 717	27 302	40 027	41 807	42 619
Nyupplåning (+)	15 405	24 791	20 300	19 600	11 100
Amorteringar (-)	-12 820	-12 066	-18 520	-18 787	-16 220
UB lån i Riksgäldskontoret	27 302	40 027	41 807	42 619	37 499
Beslutad/föreslagen låneram	54 800	54 800	54 800	54 800	54 800
Ränteutgifter	-64	-67	35	331	882
Finansiering av räntor och avskrivningar					
Utgiftsområde 14 anslag 2:1	12 756	11 999	18 555	19 118	17 102

Beställningsbemyndiganden

AV har i vårt regleringsbrev för budgetåret 2020 ett bemyndigande om 20 miljoner kronor inom ap2. Eftersom vi transfererar RSO medel till externa parter. För budgetåren 2021-2023 föreslår AV att behålla nivån.

Som upplysning är from år 2020 denna anslagspost ett eget anslag 2:6 Regional skyddsombudsverksamhet.

Tabell 5 Beställningsbemyndigande

Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och Arbetsliv	2019	2020	2021	2022	2023
Anslag 2:1 samt 2:6 from år 2020 ap 2 samt from år 2020 ap 1 Medel för regional skyddsombudsverksamhet	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Ingående åtaganden	19 970	19 970	19 970	19 970	19 970
+ nya åtaganden	19 970	19 970	19 970	19 970	19 970
- Infriade åtaganden	-19 721	-19 970	-19 970	-19 970	-19 970
Utestående åtaganden vid årets slut	19 970	19 970	19 970	19 970	19 970
Tilldelad/föreslagen bemyndigande ram	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000

Övriga villkor

Låneram

År 2020 är vår låneram 54,8 miljoner kronor. AV föreslår att låneramen bör behållas på samma nivå budgetåren 2021-2023.

Räntekontokredit

År 2020 är tilldelad kredit på ursprungsnivå 60 miljoner kronor. År 2020 och 2021 förväntas större utvecklingskostnader som belastar förvaltningsanslaget innan låneupptag sker. AV föreslår att räntekontokrediten bör behållas på samma nivå budgetåren 2021-2023.

Tabell 6 Räntekontot

Räntekonto med kredit och annan kredit i Riksgäldskontoret (enligt 7 kap. 4 § budgetlagen)	2019 Utfall	2020 Prognos	2021 Beräknat
Maximalt utnyttjad räntekontokredit under året	0	0	0
Minsta behållning på räntekontot under året	34 579	24 000	24 000
Behållning på räntekonto i Riksgäldskontoret	69 420	70 000	70 000
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	0	0	0
Beslutad/föreslagen räntekontokredit	60 000	60 000	60 000

Anslagskredit och anslagssparande

Arbetsmiljöverket har för 2020 tilldelats en anslagskredit om 19,8 miljoner kronor.

Önskad anslagskredit för budgetåren 2021 - 2023 är 3 procent av förvaltningsanslaget för respektive år.

Tabell 7 Anslagskredit

Utgiftsområde 14 Arbetsliv 2:1 ap 1 förvaltningskostnader	2020 Prognos	2021 Beräknat	2022 Beräknat	2023 Beräknat
Anslagskredit i procent av tilldelat anslag	3%	3%	3%	3%